

«Кодем мый таче шочмо верым ...»

Мирон Васлий - тыге тудым шочмо вершöрыштыжö маныт. Василий Никифорович Миронов Унчо кундемын поро айдемыже, марий калыкын весела кумылан поэтше да уста журналистше. «Лийын» шомакым кучылташ огеш лий шонем, тудо эре калык шүмыштö ила да илаш тўналеш. Кеч илыш дене чеверласымыжлан шуко жап эртен гынат, почеламутшо-влак мамык гай куштылгылыкышт, Янык памаш вўд гай яндарлыкышт дене чоныштына илат, йыр улшо тўням, ен-влак кокласе кылым, пўртўсым шымленрак ончалын, кажныштыже ямым ужаш, шижаш, йöраташ таратат.

Мирон Васлий Марий кундемыште кугезе-влакын илыш-йўлаштым, койыш-шоктышыштым, йылмыштым эн чот перегыше вер-шöрыштыжö, Унчо селаште, 1947 ий 27 январьыште шочын.

*Тудын лўмгечыже вашеш йыргешке ўстел йыр погынен, шарналтена. Тышке погынен улына кö Василий Никифорович Мироновым шарна, тудын койыш-шоктышыжым, мо ден мастар улмыжым, кузе калык ден келшен, калыкым пагален але укежым кö шарна каласкалаш йодам.*

Изинек пашаш ушнен, юарлен модын куржталме пиалан йоча жапым ужын огыл. Сар гыч сусырген толшо ачашт нуным вашке тулыкеш коден. Шольыж дене когыныштым авашт гына ончен куштен. Кенежым кўтўм кўтеныт, телымат пöрєен-влак дене тöр шогалын плотник пашаш ушненыт. Ты мастарлык тудлан илышыштыже кугун полшен. Тунамак изи васлийын нöргö шўм-чон кумылжо ушыштыжо почеламут корнылам «шытыктарен».

Школышто кандаш классым тунем пытарымекше, Звенигово олесе ГПТУ-ш суднысо рулевой-машинистлан тунемаш пурен. Вўдўмбалне ийын коштмыж годым почеламут-влакым возаш тўналын. «Тарваныш Юл» икымше почеламутыштыжо раш шижалтеш: поэт кумдалыкым, эрыкым йöрата.

Йоратем шыма муро гай Юлым,  
Кунам толкынжо пушым вучка,  
Кунам тымык кастен куан тулым  
Кок йöратыше шўмыш чўкта.

Пуйто серым кок веке шўкалын,  
Юл тарваныш, шарлен кумдыкеш.  
Кечыйол ден пырля вўд ўмбалне  
Шўм-чонем куанен тöрштылеш.

Совет армийыштат порысшым шуктен, мўндыр Ташкентыште служитлен. Салтак илыш, Шочмо элым аралымаш, тыныслык нерген ятыр воза.

Армий деч вара Василий Миронов илышыжым умбакыже ворандарен колташ тыршен. Шочмо ялыштыже шуко шоген огыл, а Шупашкарысе Совет партий школыш тунемаш каен. Тыгутлаштак ешым чумырен. Эн пиалан айдеме семын шкенжым шижын.

1978 ийыште почеламут аршашыже икымше гана «Канде йолгорно» сборникыште савыкталтын. Тудын дене пырля эше кок самырык поэт В. Осипов ден П. Быков шке шўм-чон йўкыштым калыклан аклаш луктынт. Тылеч вара Мирон Васлийын лўмжō кумдан йонгалт каен, районысо ден республикысе газетлаште да «Ончыко» журналыште почеламутшо-шамыч печатлалтыныт.

*( Мирон Васлийын мутшылан возымо мурым колышташ темлена )*

Мирон Васлий марий сылнымутышто кугу ўшаным сулен, садланак тудым Марий АССР Писатель ушем Москосо М. Горький лўмеш литератур институтыш тунемаш каяш темлен, самырык поэт келшен. Но, чаманен каласаш логалеш, тунем пытарен огыл. Тунам тудо кок тул коклаште лийын. Ик могырышто – Москосо литератур институт, вес могырышто – еш, пелаш, изи икшыве. А чоныштыжо-лым лийде йоргыктышо поэзий.

Авторын поэзийже кайык шулдыр гай куштылго. Почеламут корнылаже шер гай чаткан шинчат, лудмо годым йылме нигушко огеш шўртнō.

Унчо поэт философ лийын. Илыш нерген шуко шонкален, чыным кычалын. Торжалык, осал койыш кушеч лекмым тогдаяш тыршен. Кажне айдемк ила-ила да эртыме корныжым ончалын, могай-гынат икрешлымашым луктеш.

«Унчо памаш» Василий Мироновын икымше авторский книгаже. Вет илымыже годым тудын почеламутшо-влакше «Канде йолгорно», «Салтак корно» тўшка сборникыште гына савыкталтыныт.

2010 ийыште «Унчо вел мут-сем поянлык» книга кўктен луктыч. «Унчо вел мут-сем поянлык» сборникыште Унчо кундеммысе сылнымут да сем мастар-влакын мурпашаштым чумырымо.

2012 ийыште «Мирон Васлий» книга савыкталтын лектеш. Книган авторжо А.Н.Таныгина. Книгаш Унчо селаш шочын кушшо поэт, ятыр ий «Морко мланде» газет редакцийыште пашам ыштыше уста журналист В.Н.Мироновын почеламутлажым, тудын нерген шарнымашым, статьям, серыш-влакым пуртымо.

Совпарт школ деч вара КПСС Морко бюро пунчал почеш, тудым редакцийыш пашашке налыт. Радиопашам ўшанат.

Ўмыр мучкыжо поэт шке вийжылан гына ўшанен, тыршен илен. Чояланен моштыдымо, чыным кычалше, чылалан порым ыштыше да чоным почшо. Теве тыгае лийын поэтын чонжо. Куанымыж годым турий гай каваште чўчкен мурен, почеламутшо дене чевер кече гай мландым йўратен ырыктен, а ойганымыж годым шыжа йўр гай шып шортын...

Миронов шуко мурылан мутым возен. Тиде «Чик-чирикын мурыжо», «Макаке», «Рывыжын мурыжо», «Меран пўртлан куанен», «Ялем», «Школ корно» да молат.

Мурылан шўман Михаил Степанов дене пырля тыршениыт. Тудын мурылык кумылжо волгалтын. Верысе композитор Михаил Кузнецов дене Анна Якушеван «Чик-чирик» спектакльжылан муро-влакым келыштарениыт. Верысе поэт да журналист Геннадий Бекешевын вуйлатыме «Морко памаш» литературный кружок гоч ятыр самыкырык ўдыр-рвезылан поро ой-канаш дене вашештен. Верысе поэт-влак Аркадий Букетов, Яков Егоров, Иван Васильев, Капитон Бекешев вашкылым пенгыдемдыше йолташ семын лийыныт.

*( Кызыт мутым уна-влаклан пуэна, тудын нерген кў мом шарна каласаш йодам)*

Мирон Васлий – талантан поэт. Тыгак вич шочшан ача. Онар патыр гай кум эргыже тудын тукымжым шуят. Ушаныме шуэш, уныкаже але кугезе уныкаже кокла гыч иктаж-кудыжо Василий Миронов гай уста поэт лиеш. Кочажын возен шуктыдымо почеламутлажым марий калыкклан пўлекла.